

«Норуот
күүһэ —
көмүөл
күүһэ!»

ЭНГСИЭЛИ

2011 сыл
От ыйын
27 күнэ
Сэрэдэ №89
(10516)

1935 сыл алтынны 5
күнүгэр төрүттэммитэ

Нам улууһун хаһыата

1996, 2005, 2009 сылларга
«Сыл бастын хаһыата»

Доруобуйа баар – күндү баай

ИДЭНИ ТОЛОРУ БАҔЫПААРЫ...

От ыйын 14 – 26 кк. Хатын Арыы нэһилиэгэр ХИФУ медицинскэй институтун устудьуоннара производственной практиккаларын аастылар. Манна үс 3 – с куурсу бүтэрбит устудьуон салайааччылары Исаков Леонид Олеговичтыын (ХИФУ медицинскэй институтун стоматология отделениетын салайааччыта, медицинскэй наука кандидата, доцент) олохтоох дьон тиийин эмтэтиллэр.

Күнгэ 20 –чэ киһини эмтиллэр. Эмтээһин босхо оноһуллар эрээри, матырыйаала сыанаалаах, эбэтэр эмтээһин өр бириэмэни, элбэх матырыйаалы ылар буоллабына, ыараабыта 600 солк. буолар. Дьокуускай куоракка манньк эмтээһин 4000 тыһ. солк. тиийэ эбит.

Сорох устудьуоннар Хатырык нэһилиэгэр бардылар. Эһилигиттэн саҕалаан хоту улуустарга практиканнары ытар баҕалаахтар.

Салайааччылары инникитин Нам поликлиниката база курдук буолуо, онон устудьуоннар сылайы практиккаларын манна аһыахтара диэн сырдатта.

Билигин тиис оноһуута сы-

налаах, урукку Сэбиэскэй Сойуус саҕана курдук талон киһиэхэ барытыгар бэриллибэт. Онон эдэрийэлэр, оҕолоргут тиистэрин эрдэттэн харыстаан. Мап – манган, ханан да алдьамматах тиистээх киһини көрүүххэ да астык.

Маша Егорова, Ньурбаттан сылдьар, ХИФУ медицинскэй институтун 3 куурсун устудьуона:

«Мин быраас идэтин баһылыам диэн оҕо эрдэспиттэн баҕа санаа онгостон, оскуолаҕа үөрэнэр сылларбыттан кыһаллан кирибит үөрөбүм.

Бу курдук практиканы биһиги 2 – с куурсу бүтэрбит сайыммытыгар Дьокуускай куорат республикатааҕы балыһаатыгар барбыһпыт. Онно бааһы бэрэбэ-эскилииргэ, капельница туруорарга, давление мээрэйдиргэ, клизма, укол туруорарга о. д. а. үөрэммиттэ. Билигин бу практиканы бэйэбит салаабытынан бара сылдьабыт. Олус интэриэһинэй. Инники үлэбэр элбэх туһалаабы эт илийбинэн биллим – көрдүм. Нэһилиэк олохтоохторо элэккэйдэр, ыалдьытымсахтар. Олорор сиригэр, бэлэм аһылыгынан хааччыйдылар.»

Нина ЯКОВЛЕВА

Улуус нэһилиэктэригэр

КҮҮСТЭЭХ ҮЛЭ ОРТОТО

Сайын ортоото — от үлэтин үгэнэ. Уһун кыстыгы этэнгэ туоруур туһугар күүстээх „тыын харбаһытыгар“ дьон бары турунна. Никольскэй нэһилиэгэр бу сылга от былаана 1170 т көрүллүбүтүттэн, ангара туолла. Орто арыһа, эгэлгэ техника үлэлээн, араас матыһыттары оонньотор. Ким оҕустарар, ким мустарар, рулоннуур.

„Сыдыан“ б/х сал. отчут Ф.Е. Протопопов:

— Бэс ыйыгар тымныан сирбит булуһуран хаалла быһылаах, былырынны курдук ыһахтанар от суох буолсу. От үүммүт курдук да, кылгас, үрдүк сирэ халтан, аһына да элбэх, — диэн санаатын үллэһиннэ. ыраах сытар Сэдэнгэ арыһа А.В. Олесов халын хамаандата ким хайа иннинэ оттуу кирибитэ ый аһарын ааста. „От үүнүүтэ куһаҕана суох да буоллар, үрдүк сирэ халтан, сорох сиригэр уу кумаҕы мунһан кэбиһэн мэйһи үөскэтэр“, — дэһэллэр. Номнуо 20-чэ оту кэспиттэр. Күнү-дьылы куоттарбакка опшутун эмигэр ылбыт киһи диэн санаалаах, куйааһы кытта туруулаһан отчуттар хоннохторо аһыллан күүстээх үлэбэ буһа-хата сылдьаллар. Халлаан эрэ туран би-эрдэр..

Үт туттарыта уопсайа бу күнгэ дылы 63,5 т буолла. Нэһилиэк үрдүнэн күнгэ 704,4 кг, 3,6-3,7 % сылаах үт туттарылар. Саамай үрдүк сылаах үтү А.Д. Аммосов (4,5%), Л. Бережнева, Л. Охлопкова (4,2%) туттараллар. Саамай элбэх үтү куйаас күнгэ туттардылар: М.М. Соловьева — 58 кг, Д.В. Осипов — 56 кг. Киһилэр сөрүүнгө 60-тан тахса кг үтү туттара сылдьыбыттар. Туттарылыбыт үт Намта таһыллар. Бээтинсэтээҕи уонна субуотатааҕы сарсыардаагы үтү Партизанна илдьэллэр.

Т. НИКОЛЬСКАЯ

Биһиги акциябыт

«УЛУУС КИИНЭ — УЛУУС СИЭРКИЛЭТЭ»

Даадар 4. Бу 12 квартиралаах, толору хааччыллылаах уопсай дьэ кирдээх уу мунһустар коллектора аһаҕас турар. Онон чугастааҕы эргини куһаҕан сытынан тунуйар. Дьэни «Эрэл» ХЭТ тэрийэр хампаанньа хааччыйар. Мантан көстөрүнэн тэрилтэ үлэтин ситэ-хото толорбот эбит.

«Светлана» маҕаһынын кыһыннары-сайыннары ыраас, сэргэх, сиздэрэй тиэргэннэх.

С. Платонов уул. 21. Бу ыаллар олбуордара, бүттүүн тиэргэннэ-рэ киһи хараһын ончу үөрдүбэт.

Нэлэгэр. Е. Шапошников уул. 12. Нэһилиэкпит саҕа кварталларыгар манньк тупсаҕай көстүүлээх тиэргэннэр элбэтиннэр.

Бэчээттэммиккэ эргиллэн

ЭРДЭТТЭН ТУРУНУОБУН

«Энгиэли» хаһыат 2011 с. 29.06 к. тахсыбыт З.И. Егорова суруйуутугар Нам с. баар И.Е. Винокуров аатынан уулусса, кини 115 үбүлүөйдээх сылыгар соччо бөрүкүтэ суох көрүгүнээһин бэлиэтиир. Итиннэ даҕатан М.К. Аммосов аатынан уулуссаны ахтан ааһахха сөп. Манна бэрт өрдөөбүтүн дьон бөвө олохсуйан, билигин кинилэр оҕолоро улаатан, үөрэхтэнэн, идэлэрин булан улууска, республикаҕа ситиһиллээхтик айа-туга, үлэли-хамсыы сылдьаллар.

Урут райпо ыскылааттара манна баалларынан оройун дьонун аһыар аһа-үөлэ, таннар таһаһа, туттар мала-сала барыта тиэйиллэр-таһыллар этэ. Киһи дыктиргизэх билигин даҕаны бу уулуссанан араас табары, техниканы тиэммит кыраулахан массыналар, трактордар кыһыннары-сайыннары тохтоло суох субуһаллар. Поли-клиника сороҕо урукку райпо хонтуруотыгар көһөн ыарыһахтар-доруобайдар кэлиилэрэ-барыылары элбээтэ. Итиннэ эбии атын сиртэн кэлбит ыалдьыттар эмиэ биллэ сылдьар буоллулар.

Аммосов уулуссатын ыаллара саҕа дьэ-уот тутунулар, тиэргэннэрин-уһаайбаларын кыахтара, өйдөрө-санаалара тийэринэн сангарда, тупсара, киргэтэ сатыылар.

Ол эрээри уулуссабыт саамай саҕаланьытыгар «Чолбон»

диэн ааттаах арыгы атыһылыр маҕаһынын аһыллан ханнык да киһи соһуйа көрөр туруктанна — хас да сыл тухары манна итирик дьон мустан арыгылыыр, этиһэр-охсуһар, аһан иһэр дьонтон харчы көрдөөн сүгүн сырытыннарбат сирдэригэр кубулуйда. Мантан олох чугас эдэр дьону идэбэ үөрэтэр «Эрэл» киин, детсад бааллар. Ыаллар оҕолоро мань барытын көрө-истэ, билэ сылдьаллар. Ыраахтан-чугастан кэлэр ыалдьыттарбыт да соһуйа көрөр буолуохтаахтар. «Ленскэй нэһилиэк» МТ салалтатыгар, депутаттарыгар этэн көрөбүт да уларыйы тахса илик. Уулуссабыт аата суруллубута көстүбэт, олус надалаах сайынны водопровод үлэлээбэтэҕэ төрдүс сылыгар барда, тротуардар эргэрэн-алдыанан киһи сылдьарыгар кутталланьылар, хараҕа кэмгэ аһыйах остуолбаҕа лаампа баар.

Онон биһиги, М.К. Аммосов аатынан уулусса олохтоохторо, «Ленскэй нэһилиэк» МТ баһылыга П.М. Поповка манньк этилэрдээхпит:

1. Президент Е.А. Борисов Ыйааһын олоххо киллэрэн «Чолбон» уонна да атын арыгы атыһылыр маҕаһыннары Нам селотун кытытыгар олохтоох-

ха, полиция кытаанах хонтуруолугар ылыахха.

2. М.К. Аммосов 115 сылын көрсө:

— уулуссабытын тупсарарга, кизгэтэргэ Нам педколледжын студэннарын курсовой, дипломнай үлэлэрин туһаныахха, араас таһымнаах конкурстары биллэриэххэ;

— асфальтан бүрүйүөххэ, кэпсэти барбыта ыраатта;

— тротуардары, электроуоту тупсарыахха;

— сайынны водопроводы ситэриэххэ, үлэлэтиэххэ.

Былырын күһүн үбүлүөйүнэн сибээстээн «Хатын Арыы нэһилиэгэ» МТ баһылыга Ю.И. Слепцов Аппааны селотугар И.Е. Винокуров аатынан уулуссаны бэркэ тупсарыта, онон М.К. Аммосов да уулуссата тупсар-киэркэйэр толору кыахтаах.

Улуу киһибит М.К. Аммосов аатын сүгэр уулуссалар улууспут бары нэһилиэктэригэр бааллар, онон манна олорооччулар бары түмсөн, сүбэлэһэн, күүспүтүн-кыахпытын холбоон 2012 сылга буолар үбүлүөйү ситиһиллээхтик көрсөр иһин эрдэттэн турунуобун.

Нам селотун М.К. Аммосов аатынан уулусса олохтоохторо

И.Е. ЕВСТАФЬЕВ
суоллаабы
бэлиэтээһиннэрэ

Өсөө бастагы президеммит М. Николаев төрүттээбит Хотугу форум X-с генеральной ассамблеята бд. ыам ыйын 30 — бэс ыйын 3 күннэригэр бытыллаларынан, Саха сириттэн 30-ча киһилээх делегация Собуруу Кореяда тийэн кыттыгыны ылла. Былырынчыттан манна республика бэрэстэбиитэлэ буолбут Анастасия Божедонова бу иннинэ 4 тыа хаһаайыстыбатын предпринятиетын кэрийэн анал программа онорбутунан, бу делегация састаабыгар кирибит Горнай улуунун делегацията уонна Дьокуускайтан «Скиф» этэн бородууксуйа онорор, «Муус хайа», «Сахаагронпродукт» тэрилтэлэрин бэрэстэбиитэллэрэ, ол иһингэр Таатта, Сунтаар, Ньурбаттан, Намтан ити программаланан Собуруу Кореяда дьон-сэргэ тыа хаһаайыстыбатын эйгэтигэр хайдах туох үлэлээн олохторун билсэн кэлибит. Эрдэттэн бу сырыбыт өйдөбүннүк буолун дьон биер кыһыны хаартыскаҕа, видеога түһэртэрэр сорууга кыттыһаммыт илдьэ барбыһыт.

ЫНАХ ЭТЭ КЭМЧИ, СИБИИННЬЭ ДЭЛЭЙ

Тийибиппит кээнэ предствительстволар сирдьити, аныгы тылыннан гиды, биэрбиттэрэ. Онон бастагы күммүтүгэр Вонджу дьон куоракка «Кангвон ЛРС» эт комбинатыгар сырытыбыт. Улахан интэриэстээх дьонунан «Скифтан» генеральной директоры солбууааччы Татьяна Селезнева уонна Намтан мин буолан күн агара харах, кулгаах иччитэ буолан сырытыбыт. Сүрүннээн сибинньэни астыыллар эбит. 30-ча

туһааннаах соруугун онордо да салгыы ытан иһэр. Икки көрүнүнэн тутта улахан калаан иһэллэр: вакуумнай (бу тутта атыгы барар), дөйө тоноруу (маны атын переработчиктар кууһунан ылан онороллор уонна атыылыыллар). Сорох өтгүн бэйэлэрэ астыыр буоллахтарына угуоһун туһунан, күн этин туһунан наардыыллар, ыскалыака ыталлар.

Тонмут эти алаады курдук туһааннаах соруугун онордо да салгыы ытан иһэр. Икки көрүнүнэн тутта улахан калаан иһэллэр: вакуумнай (бу тутта атыгы барар), дөйө тоноруу (маны атын переработчиктар кууһунан ылан онороллор уонна атыылыыллар). Сорох өтгүн бэйэлэрэ астыыр буоллахтарына угуоһун туһунан, күн этин туһунан наардыыллар, ыскалыака ыталлар.

үлэһиттээхтэр, оборудованиелара үксэ биһиэхэ турар курдук, ол эрэн онорон таһаарыылара сөүмөр эбит. 8 чааска 2000 сибинньэни астыыллар, онтон ынаҕы 100-һү дьитилэр (биһиги ити кэмнэ итиник тэрилтэ 25 ынаҕы астыыбыт). Кэпсиппэринэн сибинньэни астыыр судургу, ынах этин астыырга олус кытаанах быраабылалардаах, аны хантан үөскэ-эбитин, туох ырыылаабын биллэххэ наада. Ону аһан биер ынаҕы астыыр кэмнэ 7 сибинньэни холку ырыылаахха сөп. Эти чааһынай дьоннортон, фермердэртэн атыылаһаллар, үс күн иһинэн төлөбүрү бэриллэр.

Собуруу Корея нэһилиэнньэтэ 25 мөл. киһи, 8 провинциялаах, мантан 11 мөл. дойдук киһингэр Сеулга олоор. Күнүһүн куоракка мээни хама сылдыр киһини көрбөккүн. «Хайа, дьонугу-сэргэбит ханналарый?» — туохуластааха: «бары үлэһит сылдыллар», — хоруйдууллар. Биһиги эрэ күүлэй дьонун курдук көстөбүт быһыылаах. Киһэ үлэ чааһа бүтүүтэ аһаас ресторанныр, кафелар бөвө үлэһитлэр, онно киһи бөвө товоруһар. Ким да эйиэхэ наадыбат, тытыгыспат.

Сеул устун полицейскай-

дар иккили буолан хаамсаллар. Киһилэри үөрө көрөбүн, үрдүк унуохтаах, кыраһыабай, спортивнай быһыылаахтааһаа уолаттар, английскайды үчүгэйдик сагараллар. Дьон ону-маны ыйыталастахтарына культурнай баһайытык хоруйдууллар, тутта көмөлөһөллөр. Гостиницаҥ карточкатын көрдөрдүң да такси ыгыран олордон биэрэллэр. Оттон биһиэхэ милицияны ыраадынан дьалты хаамаһын.

Биһигиттэн уратыта дьон сибинньэни чаас-чаас араартаан баран истэри-үөстэри холодильникка тонорон иһэллэр эбит. Ол кээнэ эрэ сойутан, тонорон баран биер суукка кэнииттэн переработка саҕаланар. Биһиги инчэҕэйдик астыыр буоламыт эрэй бөвөнү көрсөбүт (инчэҕэй эт ньылбырхайа, хаана-сиинэ бэрт), биер үксүн бириэмэни онно ытыбыт. Оттон киһилэргэ астыыр конвейерга 16 киһи турар, биердүү үлэһит

СОБУРУУ КОРЕЯ: ҮЛЭТТЭН САЙДЫЫГА

циальной правительстволартан үбүнэн өйбүл ылаллар. Интэриэһинэйэ дьон бэйэлэрин оборудованиеларын таһынан аан дойдуга саамай үчүгэй дьон оборудованиены Франциятан ажалыттар. Маны таһалларыгар уонна туһаналларыгар бэйэлэрин наадаларыгар сөп түбэһиннэрэн уларытан онорбуттар.

Син биер биһиэхэ курдук 4 сүрүн көрүнү — йогурту, кефири, сүөгэйи уонна сливканы — онороллор. Уратыта дьон биер көрүнүгэ сүүһүнэн араас ааттаах бородууктаны бэлэмнээн таһаараллар. Холобура, йогуртка эһин эгэлгэ эбиһилэри куталлар, клубникаттан саҕалаан араас отторго тийи. Упаковката олус сиздэрэй көрүннээх, кими баҕарар ымсыырдар.

Манна иһирдэе киерэргэ хайа эрэ космической объекка курдук анал тагас кэтэрдэллэр, ол кээнэ дезинфекция камератын аһаһын, тахсан баран илигин суунарын, ультрафиолет лаампаҕа тыктаран куурдаһын. Сыха иһэ ып-ыраас, быһа холоон 15 кыраадыс, бука бары үлэли сылдыллар, дьаһыһа турар киһини көрбөккүн.

Маннайгы күммүт киһэтигэр биер ресторанны аһаа иллиттэригэр били хаартыскаҕа, видеога устара наймыласпыт кыыспытыгар маны түһэриэххэ дьон эттибит. Онтубут 300 тыһ. солк. сыаналаах аппаратура тын гостиница холлугар умнан кэбиспит, ким эрэ ылыахтаах дьон сэлэннэһии тахсыбыт. Дьэ, мучуман буолан кыыспыт тылбаастыгы кытта гостиницага төһүннүлэр, булбатылар. Түүнү быһа санаарҕаан утуу-батах.

Сарсыарда туран: «Аны 300 тыһынычалаах аппаратураны төлүүр буоллубут», — дьон кыһалда буолла. Администраторга этэн көрдөөһүн саҕалаанна. Биһиги бачча элбэх киһи сылдыбытыгар хантан көстүөй дьон саныыбыт. Онтубут баара администраторбыт сүтүкүтүн бу тутан кэллэ: «Улахан кыыспытыгар маны аппаратуратын японскай онорук буоларыны быһытынан Япония делегацията түспүт нүөмүрдэригэр илдьэн кэбисиппит, россияскай эбитэ буоллар эһиэхэ тиэрдэ этибит», — дьон соһутта.

Аны били «Скифтан» кэлбит Селезнева Татьянабыт аһаабыт ресторанны туалетыгар сотовай телефонун халалларан кэбиспитэ биллэн кэллэ. (Манна даһатан эттэх-

хэ, Собуруу Кореяда кэлиг да эйиэхэ сотовай телефон биэрэллэр, аренда курдук, бэйэбит телефонмут онно үлэлээбэт. Төһүнүгөр төһөнү кэпсэппиккин төһөн баран төттөрү биэрэбин). Кыыспыт отой ыксаата, аны телефон төлөбүрүгэр тэбилиним дьэ. Гостиница хаһаайыттары телефонна киллэрибит абоненна эрийдилэр, тугу эрэ кэпсэтилэр. Сотору соҕус буолан баран сүтүкүтүн ажалан биердилэр (ресторан үлэһиттэрэ булан ылан ууран кэбиспиттэр). Ити курдук кэрийдэр атын киһи малын отой тыып-паттар эбит.

Мантан салгыы пельмень онорор сыхтарыгар сырыттыбыт. Ол кээнэ оҕуруот астарын переработкалары көрдөрдүлэр. Манна хангаластар ордук сирийэн көрдүлэри иһитилэр. Бу сылдырбыт туһаары ким туох интэриэстээһинэн туһалаах информация хомуйар, тус бэйэм эти упаков-

дах упаковкалыры, кимнэ илдьэн батарага тийиэ ыйан-көрдөн биэрэллэр. Биер баһынай от бөвөнү аҕалла, ону куурдан, үлтү мэйийтэрэн, упаковкалаан, ханна илдьэн батарарын ыйан биердилэр. Бу отугар ханнык эрэ өмтөөх оту былаан, булкуйан биэрэллэр, оччобуна сыаната биллэрдик ырыыыр.

Бу барыта боско оҕоһулар, баһынай кэппиэйкэни да төлөбөт. «Тоҕо боско үлэһитигит, хантан оччотугар хамастананы бытты?» — дьон сураспыка: «Провинцияда маннык үлэһитиригэр республика уонна провинция правительстволара хамнастыыллар». Аны фермердэр ханнык оборудованиелары сөбүлээбиттэрин тийэн илдьэн, таһан биэрэн, хайдах үлэлэтэри быһааран биэрэллэр. Маны олус дьон сөхтүбүт, кырдык, учуонайдар онорон таһаарааччылары кытта ыкса уонна көдүүстээхтик ылсан үлэһитиллэр.

Оттон биһиэхэ научнай институт дьон куоракка бүк сиргэ турар баараҕай дьэ буччум кабинеттарыгар, лабораторияларга сүүһүнэн учуонайдар, доктордар, кандидаттар, араас доценнар үлэһитлэрин курдук саныыбыт. Биһиэхэ наука бэйэтэ бэйэтигэр, тыа хаһаайыстыбатын производствота туспа сылдылларын холобурдаан эт-

калааһыны уонна холодильнай агрегаттары үлэһитини ордук сэнээрдим. Баҕа санааларытын түмэн «пакет заявок» дьэни онорон ТХМ нөһүгө биергэ үлэһитиэхэ хардыы онордубут.

Салгыы баран истибит, аны Куксундан дьон сиргэ пиибэ онорор собуокка тийидибит. Аата эрэ пиибэ онорор дэнэр эрэри, биһиги көрдөхпүтүнэ арыгы кутар собуот курдук. Бары да олус сөхтүбүт — кэрийдэр Японияда бражканы экспортка таһаарар эбиттэр. Тас көрүнэ биһиги кымыспытыгар майгылыыр, сиздэрэй иһиттэрдээх, онтуларын амсаттылар. Дьэ, киһилэр хайа баҕарар утахха эһин эгэлгэ эбиһилэри куталларынан маастардар, ол иһин сырыы аайы амтана биллэр-биллэбэт уратылаах буолар. Ити кымыс курдук көрүннээх утагы «Рисовая бражка» дьон ааттыыллар, онтулара 6-12 кыраадыс кытаанах. Маны таһынан араас эгэлгэ арыгылар элбэх, ону биһиги бражка экспортка барытыттан ордон улахан кымыс сэнээрбэтибит.

НАУКАНЫ — ТЫА СИРИГЭР

Ити күн эбиэттэн киһэ Хойнгсонг уездка агротехнология институтугар сырыттыбыт. Бастаан туох эрэ улахан научнай, баараҕай дьэҕэ кириэхпит дьэбиһит сөбүгөр соҕус сарай курдук дьэ хосторун аайы дьон бөвө. Эйдөөн-дүүллээн көрдөххө ханна эрэ судургу үлэ таһаастаах киһи тугу эрэ кэпсири, быһаарар, нөһүгө хоско оҕуруот аһын хайдах упаковкалыры көрдөрөллөр. Биер учуонай дьахтар батыһыннара сылдыан көрдөрдө, ким эрэ олбуор иһиттэр хортуоппуй, ким эрэ хаппыста, сорох оҕуруот аһын олоруттар. Маны учуонайдар быраабыла быһытынан хай-

тэхпинэ, Новосибирскайга герефорд сүөһү атыылаһа тийэн баран испийиһи көрдүм: «Хайа, бу регистрге саха ынаһын борудата ханан баарый?» — дьон туохуластым. «А у вас до сих пор якутской никакой породы не зарегистрировано», — хоруй быһааччы буолла.

Сеулга киһэ өттүгэр онно-манна сылдыргар биһиги предствительствотыгар студенттар кэллэнэр гид быһытынан көмөлөһөн абырыыллар. Биһиги кытта Тулагыттан төрүттээх Арсен дьон уол сылдысыпта. Киһи сүбэтинэн караоке-бар дьонгө тийидибит. Бастаан утаа биһиги: «Олэмиз туохпугуй, сахалыы ырыа син биер соҕус, кэрийдии, английскайды ырыалары хайдах өйдүөхпүтү?» — дьон сааран баран син барыстыбыт. Сыаналара элбэки, вона дьон бэйэлэрин валюталарынан туттабын. Бары тус-туһунан кабинкаларга хампааньанан олохтор. Картотекаттан сөбүлээбит ырыаһын талан ылан истэбин, ылаһабын. Аны туран ким үчүгэй ырыаһытыгар күрэхтэһэр үгэстээх эбиттэр.

Хата, нууччалыы ырыалар баалларыттан мин «Катюшаны» ыллан 95 ырыһыаны ситиһэн бастаан таһыстым. Күрэх түмүгүн компьютер бырыһыан таһааран быһаарар. Атыттарбыт да, ким да 70 ырыһыантан түспөккө ыллыыллар. Утахтара дьон кыра бытыылкалаах пиибэ, 20 кыраадыстаах арыгы, ону бириис онгостобут.

Племхолбохтуктан тийиэ сылдыр специалист дьахтартан саха борудата тоҕо суоһун сурастым.

(Бүтүүтэ бэчээттэниһэ)

Учуутал — уус чулуута

Петр Николаевич Москвитин туһунан киэнник созу суруйар санааламмытым балай эрэ буолла. Кини 40-ча сыл устата Хамафатта нэһилиэгин оҕолорун үөрөспүтэ. Элбэх сүһүөх ыччат кини иллитин иһинэн ааспыт. Кини ол үөрөспүтүн олохпут тухары суолдукт сулус онгостон сыыска-буорга түһэрбэккэ илдьэ сылдьабыт. Сорхупт оҕо сааспытгар төгүрүк тулаайах хааламмыт кинини аҕа туттубупт, көмүскэхэр, харыйыар кини эр ээтэ - биһиги учууталбыт Петр Николаевич Москвитин.

Петр Николаевич Москвитин 1923 сыллаахха Хамафаттага гражданскай сэрии түмүктэнэн, нус-хас олох олохсуйан эрэр кэмгэр төрөөбүтэ. Төрөппүттэрэ сүөһү ииттэн, бэрт дуона суох хаһаайыстыбага сир үлэтинэн дьарыктанан буккураан олохтоттара. Саҥа олох сабыдыалынан ликбезкэ, онтон Дьокуускайга кириэн учуутал техникумугар үөрэммитэ. Билиэн-көрүүн баҕалаах эдэр кини ыччат сүүрээнигэр актыбынайдык кытыбыта. Комсомолга кирибитэ. Саха сирингэр культурнай революция олоххо киллэриитин үөрэнкөтөн

көрсүбүтэ. Браастык олоруу, үөрэн тарҕанытын тыа нэһиликтэригэр көүлүлээбит. Үөрөһүн бүтэрээт, Хатырык 7 кылаастаах оскуолатыгар учууталынан аанаммыта.

«Петр Николаевич Москвитини хаһаангыттан билэр этибиний?» диин үгүстүк саныбын. Оччоҕо түөһүн иһигэр биллэр-биллибэт сылаас сүүрээ халыйан кириэр. Кини туһунан санаатахпына олоххо, үлэбэр тугу ситистим, туох эрэ кыаллыбатаҕа буолаарай диин санаамахтаан ылабын. Биһигини үтүө суолга, сырдык санааҕа үөрөспүтэ үгүс, ону ааҕан да төһөтүн ситэрэн билиэмий?! Учуутал оҕоҕо биэрэр билиитэ эн олобуң тухары сириэдийэр, сайдар.

Кини үөрэнэр саастаах Хамафатта оҕолорун үөрөспүтэ. Петр Николаевичи хаһан көрдүм этэй диин санаан ылабын. Оччоҕо мин санаабар Аҕа дойдуну көмүскүүр сэрии кыһалҕалаах, эрай-муг эҥэрдээх сыллара көстөллөр. Үөрэх саҥа сыла арыый хойугаан аһылына. Оскуола тутуута бүтүөхчэ бүппэккэ тардылынна. Урукку эргэ дьыбытыгэр үөрэнэр буоллубут. Чугаһытыгар тэлэччи аһыллар икки ааннаах сизэмэ ысқылаата баар. Горох тизийэн аҕаллылар, сүөкэниэх бокуой биэрбэккэ, оҕолор ытыһан ыла-ыла сирэйгэ, ханна түбэһиэх бырахааллар. Ытаспыт да, кыһылырбыт да баар. Арай саҥа кэлбит учууталбыт: «Бу тугу ынабыт?» — диин сөг, дьарыйар куолаһа иһилинэ. Оҕолор көрүөх бэтэрээ икки ардыгар куотан бытарыһан хааллылар. Учууталбытын Петр Николаевичи кытта билиибит ити курдук саҕаламмыта.

Оскуола сэбиэдиссэйэ Алексей Спиридонович оскуолабытыгар үөрэнэр тээбирини ылар буолан суох. Оскуолабыт иннигэр стройга турабыт. Саҥа учуутал Петр Николаевич Москвитин үөрэх 1944-45 сылынан эвэрдэлээтэ. Тыла-өһө кытаанах, суостаах да содустук иһиллэр. Биһиги куттана быһыытыһан ылы-чып турабыт. «Үчүгэйдик үөрэнин, көрсүөтүк сылдьың», — диин үгүө баҕарыһы кытта эвэрдэтин бүтэрдэ. Оҕолор биэр кэм: «Кытаанах учуутал кэлбит», — дэһэллэр. Үөрэх сыла саҕаланна. Иккис чиэспэртэн саҥа оскуолаҕа үөрэнэр буоллубут. Күн

өрөөбөккө оскуолаҕа барабыт. Санаабытыгар оскуолабыт улахан да улахан. Кэпсэтибит барыта саҥа оскуола туһунан. Тутууну Матвеев Алексей Спиридонович, Москвитин Петр Николаевич, Терентьев Василий Иванович мастардаан саҕалаан, Өктөөп бырааһынньыгы көрсө бүтэрбиттэрэ. Оҕо туһугар ылсан сынньаммакка үлэлээбиттэрэ. Кинилэр бүтүн колхозтаах аймак махталын ылбыттара. Оҕо барахсан киэн-куон оскуолаҕа үөрэнэн үөрүүтэ балыһан этэ. 1945 сыл сааһа сылааһынан илгийэн тийэн кэлбитэ. Сэрии бүтэрэ чугаһабытын билэн, барыбыт санаата көтөүллэн, ырыанан, үөрүүнэн сылдьабыт. Сааспыт, болдьоспут курдук, эрдэ кэлбитэ. «Ыһы үлэтин 5-6 хонукка бүтэрэргэ», — диин ыһыры, былаан, эбэхээтэ-листибэ бөҕөтө. Тири тэнийэр үлэтэ этэ.

Бастаки урук бүтэн, иккис урук саҕаланна. Учууталбыт Петр Николаевич: «Сэрии бүтүт, Кыайы буолбут!» — диин өртөн күүһүтү үөрүүлээх сонуну иһитиннэрдэ.

Учууталбыт олус күүтүүлээх кэрэ да тыллары төлүтэ биэрэн эттэ: «Ураа!» — хаһытаабытынан бары көрүдүөргө тоҕо суулан таарыстыбыт. Олбуор иһигэр массыына кэлэн күүтэн турар эбит. Массыынаҕа олорон

сайынны театр тутулунна, сэрии кэннинээди кэм буолан колхозтаахтар, сулуспалаахтар уонна оҕо аймак санаалара көтөүллүбүтэ, үөрбүттэрэ. Олбуор кытытыгар, ханна табыгастаах диэбит сирдэригэр аһытан аһы атылылылар. Өйдөөн хаалбыһынан, буспут биэр сымыыт 5 солк., кырыылаах ыстакаан мохуорка 5 солк. атылыланаллар. Күнүһүөрү сайынны театрга автономия 25 сылыгар аналлаах үөрүүлээх чаас буолла. Депутаттар, оройуон, колхоз салайааччылары, нэһиликтэр сэбиэттэрин исполкомун председателлэрэ, бастын үлэлээх колхозтаахтар муштубуттар. Райсовет исполкомун председателэ Окоемов Константин Константинович үөрүүлээх миитини аһар. Дагылаат уонна биердиилээн тыл этиилэр саҕаланаллар. Оройуон үөрэнэччилэрин ааттарыттан мин, детдом иитиллээччигэ, тыл эттим. Детдом оҕолоро рапорт биердилэр. Үчүгэй үөрэнээччи буоламмын президиумна олорор чизскэ тигистим. Председателээччи үс төгүл миигин «барыма, оло» диэтэ. Табаарыстарым кэлэн ыһыра туралларын көрөн.

Автономия 25 сылын бэлиэтэһин, мин санаабар, үрдүк өрөгөйдөөхтүк, тэрээһинээхтик ааспыт. Күүстээхтэр тустуулар интэриһини ордук тардыбыта. Икки күнү быһа норуот өрөгөйө буолла. Бөҕөлөрү нэн аатырбыт сэрэмэт куру быһа тардаллар. Арбын нэһилиэгин бөҕөһө

Егор Бугаев бастаабыта. Чахчы күүстээх Бугаев диин ааты ылбыта. Икки Маймаҕа бөҕөһө Афанасий Обутов, үсүһү Москвитин Григорий Леонтьевич ылбыттара. Курдаһан тустуу өрөгөйө арааһа, манна этэ. Ким күүстээх хотор быһыылааҕа. Учууталым Москвитин Петр Николаевич үчүгэйдик үөрэтэн манньк үрдүк чизскэ бастаки тиксий этэ. Детдом директора Парников Роман Семенович, воспитателлэр Новгородов Николай Гаврильевич, Таркаева Александра Дмитриевна этэр текспин бэлэмнээбиттэрэ, аахтаран истэллэрэ.

Сыллар, хонуктар аһан испиттэрэ. Оҕо бэйэбит улаатан үөрэхтэнэн үлэһит буоллубут. Детдомна олорон үөрэнэн үлэһит буолубут, ол иһин 1977 с. Хамафаттага оскуола директорунан үлэһи кэлбитим. Учууталбын Петр Николаевичи көрсөрүм уонна араас боппуруска кэпсэтиһибит, сүбэтиһин холбуубут. Хоһоон ааҕар добурун оскуолаҕа үөрэнэр сылларбар чочуйбуттара. 1946 с. детдом оҕолоро Партизан, Хатын Арыы оскуолаларыгар концерт көрдөрө барар этибит. Биһиэхэ 4 ат баара. Мин хоһоон ааҕар этим. Ол идэбин күн бүгүңүгэр диэри хааллар иликпин, Кыайы 65 сылыгар аналлаах улус фестивалыгар лауреат аатын ылбытым.

Оскуолаҕа үөрэммит сылларым миэхэ элбэх добуру ингэриттэ. Мин үөрэхтэнэн, киэн айан суолугар тахсарбар начальнай кылааска үөрэммит сылларым бэлиэ кэминэн буолаллар. Оччотооҕу оскуола директора аһанытын райком бюротта бигэргэтэр бэрээдэгэ баара. Ол аата киниэхэ үрдүк итэҕэли биэрэр сорукутаах эбиттэр. Петр Николаевич биһигини — Касьянов Г.С. уонна миигин үөрөспүтэ. Кини: «Мин оскуола директордарын эрэ үөрөспүтүм», — диин киэн туттан саҥа аллайар этэ. Онно толору бырааптаах. Кинини үөрөспүт оҕолору умнубаппыт. Кини аатын мэлдьи үрдүктүк тутуубут. Үтүө киһи аата умнуллубат.

Георгий Ильич КРИВОШАПКИН, РСФСР үөрэтиритин туйгуна, Нам улдуһун бочуоттаах гражданина

Кырдыаҕастан — сүбэтин...

ӨЙДӨӨН-ТӨЙДӨӨН КУОЛАСТАА

Быыбарга быдан эрдэттэн үөрэтэн эрэ баран куоластаа. Бопсуу, мөккүөр, үөхсүү сөптөөх быһаарыһыны биэрбэт. Олох сайдар хайысхатын үөрэтэн баран куоластааба тахпыттына, хайа да былааска олохпут сыйыа көнүөн соп.

Аан дойдуга капитализм, социализм системата баар. Хайа баҕар системаҕа үчүгэйдик олоруу хас биердибиттэн улахан тутулуктаах. Ол гынан баран, государственнай тутул барыбытыгар атаҕастаппат усулуобуйаны үөскэтиэн наада. Общественай үлэ тэриллэр буоллар, киһи барыта бий аайы ылар хамнастаах буолуох этэ. Олох тупсуута итиннэ сытар дии саныбын.

Государство кимиэхэ эрэ наһаа көнүлү биэрэр, ким эрэ таһырдыа быраһыллар усулуобуйатын тэрийдэһинэ, государство мөлтүүр, хоргуйуу, өлүү, сэрии буоларын Емельян Пугачевтан ыла хас оскуола оҕото барыта билэр. Билигин «Биер ньыгыл Россия», ЛДПР, Коммунист уо.да. партиялар бааллар. Президенттэр элбэх партия туһалааһын ахталлар. Конституцияҕа сурулларынан тэн бырааптаахтар, тэн көмүскэллээхтэр. Ити партиялар куоластаааччылар тэн быраабынан туһаналлар. Партиялар туох сорукутаахтарын нэһилиэнньэ билсирдэригэр хостор, пууннар, дьизлэр тэриллэн үлэлииллэр. Кинилэр үлэлэрэ сокуонунан, милициянан, прокуратуранан араҥаччыланар.

Быыбардыыр саастаах ыччат ыал буолуоххут, оҕо иитиэххит, кырдыаххыт, кылгас олоххут эрэйэ суох аһарын тоһуйа государственнай быраапкытын туһанартан саҕалаан. Кини олово сөбүмэр кылгас.

Президент, Госдума, Ил Түмэн быыбарыгар бэйэни албыннаммакка, күһэллээккэ куоластыыр — эн быраабын. Уулуссаҕа тахсыбыттар, эһиги ахсаанна бааргыт, сөбүлүүр партиягытыгар куоластаан! Туора туруман!

Көр курдук этгэххэ, албын арыгытын иһин, минньигэс этиилэрин истин. Бэйэбит киһи быһыытынан куоластаан, олоххутун чэпчэтэр дьону, партияны талың! Бюллетень өнө биер. Кистэлэни учаастак комиссията араҥаччылыыр. Оннооҕор Госдума кыайан билбэт. Ол иһин да кистэлэн куоластааһын тэрийлэр.

И.А. БУБЯКИН - ЧӨГӨЧӨК, быыбардааччы

Ким да умнуллубат, туох да умнуллубат

«КҮҮСПҮТҮН ХАРЫСТААБАТАХПЫТ...»

Биһиги аҕабыт, эһэбит Колесов Иннокентий Данилович 1924 с. ахсынньы 17 күнүгэр Арбын нэһилиэгэр Хайыада диин үрдүк кырдалга күн сирин көрбүтэ. Аҕата Данил Маркович, ийэтэ Екатерина Спиридоновна Колесовтар 20-тэ оҕоломуттарыттан, 8 тыыннаах хаалан улаатан, ыал буолан олохтоттара. Кинилэртэн билигин ким да суох, оҕолоро, сизинэрэ, хос сизинэрэ кинилэр олохторун салгыыллар. Эһэбит таптал аата Тоороох диин этэ.

Биһиги аҕабыт 18 сааһыгар 1942 с. атырдыа ыйыгар аармыйаҕа ыҥырыллан Иркутскай уобалас Мальта байыаннай чааһыгар сулуспалаабыт. Ахсынньыга Монголияҕа көһөрбүттэр. Манна 1945 с. күһүнүгэр диэри сулуспалаабыт. Күһүн тийэн бу чааһы ыспыттар. Манна сахалар сүрдээх элбэхтэр эбит. Японияны кытта сэриигэ кинилэргэ майгыныннь дьон наада буолбуттара буолуо. Намтан да элбэх этилэр. Бу полкалара Кыһыл Знамялаах туспа I мотострелковой диин ааттанара. Командирдара полковник Высоцкай.

Аҕабыт тыыннааҕар суруйан хаалларбыт ахтытыттан сэриигэ бэлэмнэни хайдаҕа, оччотооҕу олох хартыыналара көстөрөгө дьылылар. «... Аҕа дойдуну сэриитигэр сүрдээх кытаанах усулуобуйаны ааспыһыт. Браах айан, өлүү-сүтүү, уулаах окуопаҕа сытан туруу, аһыыр-аһаабат икки ардынан сылдьыи — барыта баара. Байыаннай үөрэххэ ордук кытаанахтык үүрэллэр-түрүйэллэр этэ. Үөрэнэргэ ыарахан буолаһына, сэриигэ чэпчэки буолуо диин лозуннаахпыт. Хас да түүн утупшакка, киһилии аһаппакка үөрэтэллэр. Бу үөрэнэр кэммитигэр бэрт кыра бириэмэҕэ сынньана түһэһин, онно дьэ дойдугар сурук суруйабын. Манньк кытаанах усулуобуйаттан эрэйи көрөгүттэн арыт наһаа хараастаһын, хараххыттан уу да кэлэр түбэлтэлэрэ баар буолаллара.

Билигин сааһыран олорон санаатахпына, оччотооҕу ыччат, буйон, саллаат эрэйи энэрбитинэн, муну муннубутунан тэлэн, арыт аччыктаан, арыт тотон, арыт үөрэн-көтөн, арыт хомойон-хоргутан, олус да туруулаһан дойдубут туһугар сэриилэспит эбиһипт.

Сэрии кэнниттэн колхоз да олово чэпчэкитэ суох этэ. Дьаарыса лэппиэскэтин кытта аһыйбыт суоратынан аһаан сайын 70-80 суотай сири хотуурунан охсор этибит. Кыһынын түөртүү оҕуһунан Алдан өрүс уңуор Чэркээччиттэн, Алаастан, Арбахтан от тизийэрит, таҥас-сап да мөлтөҕө. Улуу Кыайы тылыга хаалбыт да, сэриигэ да сылдьыбыт дьон санааларын өрө көтөхпүтэ. Кыайардыын-кыайбаттынын олово тупсарар туһугар күүспүтүн харыстааба тахпыт...», — диин ахтыбыт биһиги билигин суох аҕабыт.

Кэлин Максим Аммосов аатынан совхозка Арбынна сайын звановодтаан, кыһын субай сүөһү көрөн, онтон пенсияҕа тахсан баран кадровой булчутунан оройуонна хаста да чемпионнаан турар. Кини куска, хааска да улахан азартаах булчут этэ. «Тоороох кылыкына-та» диин бэйэтин хос аатынан ааттаммыт арыга бултуура.

Сэрии ветераннарыгар, кыттыылаахтарыгар билигин курдук араас чэпчэти суох бириэмэтигэр туох да льготанан туһаммакка олохтон барбыт ветераннарбыт барахсаттар билигин бааллара буоллар, олус да үөрүө этилэр диин киһи хараастар. Сэрииттэн кэлэн баран өлбүт ветераннарбыт сырдык ааттара умнуллубатын.

И.Д. Колесов оҕолоро: Маргарита, Роман, Анисия, Афоня Колесовтар

ЫҤЫР ЭХ ТЫПТАР

МАРИЯ ГРИГОРЬЕВНА АФАНАСЬЕВНА, оскуолаҕа бииргэ үөрэммит дьүөгэбитин, 50 сааскын туолбуккунан итиитик-истинник эвэрдэлибит!

Эн атыы-эргин үлэтин толору баһылаан 30-тан тахса сыл үтүө суобастаахтык үлэли сылдыаргынан киэн туттабыт. Баҕарабыт Эийэхэ чэгийн-чэбдик доруобуйаны, эстибэт эрчими, элбэх үөрүүлээх түгэни, оҕолорун, сиэннэрин, аймах-билэ дьонун, доҕотторун ытыктабылларыгар уйдаран өссө даҕаны уһундук үлэли-хамсы сылдыаргар, дьолу-соргуну!

Хамаҕатта оскуолатын 1978 сыл 10 «А» кылааһа

Тапталлаах бырааппын, таайбытын **СИВЦЕВ ГАВРИЛЫ** орто умурҕаҥын бэлиэтир кэрэ-бэлиэ күнүнүн ийэн-куойан туран эвэрдэлибит!

Баҕарабыт кинкинир
Киэн халлаанын сапһабырбатыгар,
Киэн көхсүн кыараабатыгар,
Үрүн күнүн сылаанһыа тыгарыгар.
Туппутун тубустун,
Санаабытын сатаннын,
Түстэбитин төлкөлөннүн
— диэн туран

эдийиинг Зина Санникова, балтыларын Наталья, Екатерина, Сахайаана, Сардаана

1 Хомустаах нэһилиэтин олохтообун, «Старшая учуутал» бэлиэлээх педагогической үлэ ветеранын, РСФСР норуотун үөрэҕиритин туйгунун **ФЕДОТОВА ФЕДОРА ЯКОВЛЕВНА** 70 сааскын туолар бэлиэ күнүнүн ис сүрэхпитигэр истинник эвэрдэлибит!

Эн олоҕун устатын тухары үөрэппит-такайбыт оҕолорун, бииргэ үлэлээбит коллегаларын ситиһилэринэн үөрэргин, барыбыт туһугар ис сүрэхтэн ыалдыаргынын долгуйа билэбит уонна үлэ-олох үөһүгэр сылдыарбытыгар олук уурсубутун иһин Эийэхэ махтанабыт. Эийгинэн, элбэххэ үтүөҕэ үөрэтэр Учууталбытынан, киэн туттабыт! Барыы ыалласпатын, хомолто хоммотун, дьол-соргу тосхойдун! Дом!

1 Хомустаах орто оскуолатын администрацията, профсоюзной комитетта, коллектива

Тапталлаах кэргэммин, күн күбэй ийэбитин, эйбэс эбэбитин, эдийибитин **АННА НИКОЛАЕВНА КРИВОШАПКИНА** 60 сааскын туолбут үөрүүлээх үбүлүйгүнэн ийэн-куойан туран эвэрдэлибит!

Баар-суох киэн туттар күндү киһибитигэр баҕарабыт чэгийн-чэбдик доруобуйаны, куруук үөрүүкөтүү үктэллээх, уйгу-бийаны, сиэннэрин миннигэс мичээрдерин ингэринэн дьоллоох-соргулаах олоҕу! Эн дьулуурдаах үлэһинэн, муударай толкуйгунан, күүстээх санаабынан, дьонго-сэргэҕэ үтүө сыһаангынан биһиэхэ өрүү холбур буолаҕын.

Дьэ кэргэнин, чугас аймахтарын, дьүөгэлэрин үтүө санаалара холбоһон чэгийн сырыт, хаһан даҕаны хомойор-хоргутар диэни биллэмэ, дьоллоохтук олор диэн алгыспытын этэбит. Биһиги туспутугар ахсаабат кыһамнын, сылаас сыһанын, үтүө сүбэҥ иһин барҕа махталбытын тиэрдэбит! Өссө даҕаны киэн аймахтар халын хаһа, суон дурда буола сырыт. Биһиги Эийгин олус таптыбыт! Ийиэхситинг энэрдэстин, Айыһытын аргыстастын!

Кэргэнин, оҕолорун, сиэннэрин, кутүөттэрин, аймах-билэ дьоннорун

Күндү ийэбитин, эбэбитин, Нам улуунун Модут нэһилиэгэр олоор **САНДУЛИНА ЕЛЕНА ИВАНОВНА** 50 сааскын туолар кэрэ-бэлиэ үбүлүйгүнэн итиитик-истинник эвэрдэлибит!

Баҕарабыт Эийэхэ саха алмаһын курдук кытаанах доруобуйаны, күн курдук чаһылхай кэрэ-бэлиэ түгэни, баҕа санаа туолуутун, дьоллоох-саргылаах олоҕу!

Эвэрдэни кытта кэргэнин, оҕолорун, кийиитин, кутүөтүн, сиэннэрин

МАХТАЛ

Сердечно благодарю всех моих близких родных, ансамбль «Коробейники», моих друзей, коллектив клинической лаборатории, совет ветеранов, администрацию села «Ленский наслег», управление пенсионной службы, всех, кто принял участие в моем юбилее. Спасибо за поддержку, внимание ко мне, здоровья и благополучия вам и вашим близким.

С большой благодарностью и уважением к Вам ветеран тыла, труда, почетный гражданин с. Намцы Чумаевская Рафаида Хасановна

Биһиги балтыбыт Антонова Айталиа Панкратьевна оҕотун Кобякова Нариянаны көмүс уңуобун тутарыгар «Сандалы» остолобуой директоругар Балсуков Геннадий Карповичка уонна коллективтар күүс-көмө, өйбүл буолбуттарыгар дириҥ махталбытын тиэрдэбит.

Аймахтара

«Эт-Ас» ХЭО б.д. балаҕан ыйыгар 100 төбөҕө саҥа хотон туулан киэрэринэн уонна эхкэ аналлаах герефорд бородута ынах сүөһү аҕалыларын ыаньыксытарга уонна сүөһү көрөөччүлэргэ наадыр.

Күһүн сүөһүнү өлөрүү кэмигэр «Бууйуна сыаҕар» быстах кэмгэ үлэһиттэр: сүөһүнү өлөрөөччүлэр, субородуукталары ырытааччылар наадалар. Сайбылыанналары манньк аадырыска тиксэрэбит:

Аптааны сэл. Лена ул. 22, үлэ тел. 23-4-36

ЫТЫКТАБЫЛЛААХ УЛУУС ОЛОХТООХТОРО!

«Ыраас уу» тэрилтэ «Куйаас күннэр» диэн акция биллэрэр. Саҥа атыылаһааччыларга баллоннаах ыраас уу — 600 солк.

Аадырыска тиэрдэн биэри 12.00 уонна киэһэ 18.00 ч. өрөбүлүн ураты күннэргэ.

Аптааны уонна Хамаҕаттааҕа аадырыска тиэрдэн биэри — 60 солк.

Биһиги аадырыспыт: Нам с., Чернышевской ул. 6 Н-рэ, «Секо» маҕаһын утары

Үлэлир чааспыт: 9.00-тан 18.00 ч. дылы. Өрөбүлгэ 15.00 ч. дылы.

Аадырыска тиэрдэн биэри саҥа телефоннара: **89143001170 уонна 42-6-00.**

«ЫРААС УУНУ ИЙИЭН» — ЧӨЛ ТУРУКТАНЫАН»

В магазине "Электра Текс" новое поступление постельного белья, полотенца. А также в продаже имеются: подушки, одеяла, покрывала, наматрасники, пледы, нижнее белье, халаты, комплекты для новорожденных, скатерти, ткани для штор, карнизы, фурнитура и т.д.

Магазин находится по адресу: **с. Намцы, ул. Ленина, 12 (напротив НСОПШ N 1). Время работы: с 9.00 до 18.00 без обеда, выходной — воскресенье**

Услуги грузовой иномарки. Тел. 89243661967, 89841160270

Продается 2-хэтажный дом с усадьбой (2011 г. постройки) 8 х 8 по ул. Ленская 69, котельная 6 х 8, гараж на 2 машины 8 х 8. Тел. 89644224795, 89141022877

Даадар 4-гэр, 4 хостоох толору хааччыллылаах мас квартира атыыланар. Сыаната — 700 тыһ. солк. **Тел. 8914294240, 41-1-50**

Продается 2-хэтажный частный дом в квартале Нэлэгэр по ул. Захарова (гараж, баня, душ, огород). Тел. 89142899296, 89142260319

Продается 2-хкомн. благоустроенная квартира в деревянном доме по ул. Красильникова в р-не ЯГСХА. Тел. 89644217243

Продаю лафет на 16 (сосна), длина 7 м по цене 1700 за шт. Тел. 43-2-15, 89644228921

Продаю УАЗ-люкс 2000 г. в. в хорошем состоянии. Тел. 89241719299

Срочно нужна бригада плотников для ремонта дома. Тел. 89243678346, дом. 23-0-45

2,25 х 1,25 см иннээх чараас фанера атыылыбын. Тел. 89142265158

Куплю охотничьи принадлежности. Тел. 757-702

Продается производственная площадь с земельным участком в центре с. Намцы с торгом. Документы в собственности. Тел. 89241735171

Распоряжение от 21.07.11 N 01-08-347 ОБ УТВЕРЖДЕНИИ ГРАФИКА НОЧНЫХ РЕЙДОВ НА ТЕРРИТОРИИ МО «ЛЕНСКИЙ НАСЛЕГ»

Во исполнение ст. 1 Федерального закона от 24.07.1998 г. «Об основных гарантиях прав ребенка в Российской Федерации» N 124-ФЗ, Кодекса об административных правонарушениях РС(Я) от 14.10.2009 г. 726-З N 337-IV, Закона РС(Я) от 14.04.2010 г. «О мерах по предупреждению причинения вреда здоровью детей, их физическому, интеллектуальному, психическому, духовному и нравственному развитию» 822-З N 529-IV, в целях повышения профилактической работы по предупреждению безнадзорности и правонарушений несовершеннолетних во время летних каникул на территории МО «Ленский наслег»,

РАСПОРЯЖАЮСЬ:

1. Проводить в ночное время с 22.00 ч.-03.00 ч. патрулирование с целью выявления несовершеннолетних, находящихся в общественных местах без сопровождения родителей, и употребляющих спиртные напитки, психотропные вещества или совершающих правонарушения.

2. Утвердить график выездов в ночные рейды согласно приложению 1.

3. Руководителям организаций и предприятий независимо от форм собственности, находящихся на территории МО «Ленский наслег», в срок до 21 июля 2011 г. назначить ответственных лиц по ночному рейду и направить список факсимальной связью в администрацию МО «Ленский наслег».

4. Ответственным по ночным рейдам:

* выявлять несовершеннолетних, употребляющих спиртные напитки, наркотические и психотропные вещества;

* проверить чердаки, подвалы, территории образовательных учреждений, культуры, заброшенные дома и квартиры;

* в случае задержания несовершеннолетних, находящихся без сопровождения родителей, составлять акты в отношении родителей в неисполнении родительских обязанностей.

5. Контроль исполнения данного распоряжения оставляю за собой.

Глава МО «Ленский наслег» П.М. ПОПОВ

№	Наименование организации	Дата и время выезда	Ответственные	Транспортное средство
1	ОАО «Авантис»	21 июля 2011 г. 22.00ч.-03.00ч.	Румянцев Михаил Иванович	За счет организации
2	АО «Быйан»	22 июля 2011 г. 22.00ч.-03.00ч.	Окороков Руслан Егорович	За счет организации
3	Аптека №8	25 июля 2011 г. 22.00ч.-03.00ч.	Крылова Валентина Петровна	Администрация МО «Ленский наслег»
4	Аптека «Тэтно»	26 июля 2011 г. 22.00ч.-03.00ч.	Эверстов Иннокентий Иванович	Администрация МО «Ленский наслег»
5	Бизнес-центр «Асоль»	27 июля 2011 г. 22.00ч.-03.00ч.	Попова Людмила Петровна	За счет организации
6	ЦУ библиотека	28 июля 2011 г. 22.00ч.-03.00ч.	Софронова Майя Романовна	За счет организации
7	БТИ	29 июля 2011 г. 22.00ч.-03.00ч.	Земскова Светлана Степановна	Администрация МО «Ленский наслег»
8	ГУО НШСД	1 августа 2011 г. 22.00ч.-03.00ч.	Ядрена Екатерина Владимировна	За счет организации
9	ГУ РС(Я) управление ветеринарии	2 августа 2011 г. 22.00ч.-03.00ч.	Эверстов Семен Дмитриевич	За счет организации
10	ГУ Управление пенсионного фонда	3 августа 2011 г. 22.00ч.-03.00ч.	Ядринская Клавдия Ковратьевна	За счет организации
11	ГУ редакция улусной газеты	4 августа 2011 г. 22.00ч.-03.00ч.	Касьянов Владислав Гаврильевич	За счет организации
12	МУЗ «ИРБ»	5 августа 2011 г. 22.00ч.-03.00ч.	Слепцов Леонид Алексеевич	За счет организации
13	НФ ГУП «ЖКХ РС(Я)»	8 августа 2011 г. 22.00ч.-03.00ч.	Игнатьев Николай Васильевич	За счет организации
14	МУП «Намстрой»	9 августа 2011 г. 22.00ч.-03.00ч.	Тарабукин Николай Илларионович	За счет организации
15	Намская инспекция охраны природы	10 августа 2011 г. 22.00ч.-03.00ч.	Дьяков Николай Викторович	За счет организации
16	Намский РЭС	11 августа 2011 г. 22.00ч.-03.00ч.	Сидоров Николай Прокопьевич	За счет организации
17	Намский ОПС	12 августа 2011 г. 22.00ч.-03.00ч.	Алексеев Василий Семенович	За счет организации
18	Налоговая инспекция	15 августа 2011 г. 22.00ч.-03.00ч.	Заболоцкий Борис Иванович	За счет организации
19	ООО ПМК «Намгазстрой»	16 августа 2011 г. 22.00ч.-03.00ч.	Федоров Анатоль Анисимович	За счет организации
20	ОАО «Намгазтор»	17 августа 2011 г. 22.00ч.-03.00ч.	Федоров Алексей Степанович	За счет организации
21	ОГПИТУ МЧС	18 августа 2011 г. 22.00ч.-03.00ч.	Парников Николай Алексеевич	За счет организации
22	ОПС РС(Я) №23	19 августа 2011 г. 22.00ч.-03.00ч.	Колпашников Иннокентий Васильевич	За счет организации
23	ООО Намский комбинированный завод	22 августа 2011 г. 22.00ч.-03.00ч.	Корякин Данил Гаврильевич	За счет организации
24	ООО МТС	23 августа 2011 г. 22.00ч.-03.00ч.	Федоров Павел Львович	За счет организации
25	ОАО «Сахателеком»	24 августа 2011 г. 22.00ч.-03.00ч.	Григорьев Владимир Васильевич	За счет организации
26	Охотобщество	25 августа 2011 г. 22.00ч.-03.00ч.	Поговинов Алексей Ильич	За счет организации
27	ОАО «Россельхозбанк»	26 августа 2011 г. 22.00ч.-03.00ч.	Спиридонов Семен Семенович	За счет организации
28	ПЦАПБ ООО «Намское»	29 августа 2011 г. 22.00ч.-03.00ч.	Балуков Геннадий Карпович	За счет организации
29	Сбербанк	30 августа 2011 г. 22.00ч.-03.00ч.	Сивева Маргарита Егоровна	За счет организации
30	УГРС ОАО «Сахатранснефтегаз»	31 августа 2011 г. 22.00ч.-03.00ч.	Луковцев Станислав Иннокентьевич	За счет организации

Выражаем глубокое соболезнование семье Ивану Юрьевичу и Алексее Юрьевичу по поводу кончины любимой матери, бабушки **ШАПОШНИКОВОЙ Тамары Николаевны. Семья Новгородовых**

Коллектив и профком «ОПС РС(Я) N 23» по МО «Намский улус» выражает глубокое соболезнование водителю ПЧ-1 с. Намцы Шапошникову Алексею Юрьевичу и всем родным и близким по поводу скоропостижной кончины матери **ШАПОШНИКОВОЙ Тамары Николаевны. Коллектив и профком «ОПС РС(Я) N 23» по МО «Намский улус»**

Уус-Алданга олоор **ЯДРИХИНСКАЯ Мария Михайловна** ыарахан ыарыттан күн сириттэн барбытынан, Бурнашева Дария Ионовна саҥаҕа, Анатолий Ильич, Саха, Ион Анатолийвичтар, элигидиэ кэргэттэр ыар кулурбаҥгытын тэнгэ үлэстэбит.

Винокурова Татьяна Даниловна, Чермошенцевтар А.А., К.С., У.Ф. Винокуровтар

Оройун эһилиннэтин социальнай хааччыыга тэрилтэтир элбэх сылларга үтүө суобастаахтык үлэлээбит тыыл, үлэ ветерана, Дьуокуускай куоракка олоор биір дойдулаахпыт **ВИНОКУРОВА Ольга Прокопьевна** 80 сааһыгар олохтон тораабытынан аймах-билэ, бары чугас дьонноругар дириҥ кутурбаһытын тиэрдэбит. **Улуус ветераннарын сэбиэтэ, улуус дьаһалтата**

Редактор В.Г. КАСЬЯНОВ
ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт культура — 41496; ; бухгалтерия — 41141; факс — 41141; редакционной- издательской ситим — 41332

Төрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, «Нам улуунун «Э сизли» хаһыат редакцията» государственной учреждение. Маасабай информация средстволарын туһунан РФ сокуоннарын тутуһуну хонтуруоллуур уонна регистрациялыыр РФ бэчээккэ Госкомитетын СР региональной управлениытыгар 2003 с. бэс ыйын 20 күнүгэр регистрацияламмыт нүөмэрэ — **ПИ №19-0428.**
Сурукка ааккытын-суолгутун, үлэһитин, дьыэбит аадырыһын поччу ыйыт. Редакцияҕа киир-бит суруктар төннөрүллүбэттэр. **Автор этэрэ хаһыат санаатынын мэлдьи биир буолбат.**

«ЭНСИЭЛИ» - Нам улуунун хаһыата.
678380, Саха Республиката, Нам улууна, Нам сэл., Заложной ул. 4.
E-mail: editor@namtsy.sakha.ru

«Э сизли» хаһыат РИС талылына, та ыллына уонна бэчээттир сыаҕар бэчээттэннэ. **Аадырыһа:** Нам сэл. Заложная ул. N4 Формата А3. Кээмэйэ 1,0 бэчээт лиис **Кө үл сыананан атыллана**
Индексэ — 54889 Тираһа — 1565
Бэчээккэ илии баттаньтытын графика — 12:00 ч. 26.07.2011 с.
Бэчээккэ илии баттанна — 11:20 ч. 26.07.2011 с.

